

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра фармакології та фармакогнозії

(назва кафедри)

З А Т В Е Р Д Ж У Ю
Завідувач кафедри
(Ярослав РОЖКОВСЬКИЙ)
ПІБ
" 27 " серпня 20 21 р

МЕТОДИЧНА РОЗРОБКА ПРАКТИЧНОГО ЗАНЯТТЯ

Курс II рік підготовки докторів філософії Факультет фармацевтичний

Навчальна дисципліна лікарські рослини світової медицини

(назва навчальної дисципліни)

Практичне заняття № 4. Тема: Вивчення і використання ЛР Кавказу. Види: пізньоцвіт пишний, гранатник звичайний, лавр благородний, анабазис безлистий, жовтозілля плосколисте, інжир, маруна кавказька, наперстянка іржава і н. крапчаста, конвалія закавказька, діоскорейя кавказька.

Практичне заняття розробив:
завідувач кафедри, проф., д. мед. н.

Богдан ПРИСТУПА (Богдан ПРИСТУПА)
підпис ПІБ

Практичне заняття обговорено на
методичній нараді кафедри

« 27 » серпня 20 21 р.

Протокол № 1

Практичне заняття № 4

Тема: Вивчення і використання ЛР Кавказу. Види: пізньоцвіт пишний, гранатник звичайний, лавр благородний, анабазис безлистий, жовтозілля плосколисте, інжир, маруна кавказька, наперстянка іржава і н. крапчаста, конвалія закавказька, діоскорея кавказька.

Мета: вивчити найпоширеніші ЛР Кавказу, ознайомитися з ЛР: пізньоцвіт пишний, гранатник звичайний, лавр благородний, анабазис безлистий, жовтозілля плосколисте, інжир, маруна кавказька, наперстянка іржава і н. крапчаста, конвалія закавказька, діоскорея кавказька

Основні поняття: фармакогностичне дослідження ЛР, особливості збору рослинної сировини, особливості умов сушки, зберігання; діючі речовини ЛРС, застосування.

Обладнання: наочний матеріал, мультимедійний проектор

Навчальний час: 4 години

План

I. Організаційний момент (привітання, перевірка присутніх, повідомлення теми, мети заняття, мотивація студентів щодо вивчення теми).

II. Контроль опорних знань (письмова робота, письмове тестування, фронтальне опитування тощо):

2.1. Вимоги до теоретичної готовності студентів до виконання практичних занять

Здобувач повинен знати:

- методики фармакогностичних досліджень.
- правила збору та сушки в залежності від вмісту біологічно активних сполук ЛРС.
- вимоги до зберігання ЛРС
- застосування ЛРС та його особливості (протипоказання, взаємодію з іншими лікарськими перпаратами).
- основні літературні джерела, довідкову літературу.

Здобувач повинен вміти:

- проводити фармакогностичні дослідження
- проводити збір ЛР
- проводити процес сушки з урахуванням особливостей ЛРС
- вміти приготувати лікарські форми с застосуванням ЛРС
- вміти виділити біологічно активні речовини з ЛРС в лабораторії
- вміти підтвердити зміст здобутих екстрактів за допомогою хімічних реакцій

Перелік дидактичних одиниць:

Методична розробка практичного заняття, ОНП «Фармація», II рік підготовки докторів філософії, фармацевтичний факультет, Дисципліна: «ЛР світової медицини»

- текст підручників
- банк тестових завдань

2.2. Питання (тестові завдання, задачі, клінічні ситуації) для перевірки базових знань за темою заняття:

1. Обґрунтуйте необхідність ідентифікування ЛР
2. Які матеріали стануть Вам у нагоді при ідентифікації ЛР?
3. Які умови збору ЛР згідно їх хімічного змісту треба запровадити?
4. Які вимоги до збору ЛР, що містять сильнодіючі речовини?
5. Які вимоги до сушіння ЛРС, що містить ефірну олію, ви знаєте?
6. Які вимоги до сушіння ЛРС, що містять кардіоглікозиди, ви знаєте?
7. Які вимоги до сушіння ЛРС, що містять сапоніни, ви знаєте?
8. Які вимоги до зберігання ЛРС, що містять сильнодіючі речовини?
9. Які вимоги до зберігання субстанцій сильнодіючих речовин?
10. Назвіть приклади лікарських форм, які готують з застосуванням ЛРС.
11. Які обмеження до збору зникаючих або малопоширених ЛР ви знаєте?

III. Формування професійних вмінь, навичок:

1.1. зміст завдань

Діоскорея кавказька — реліктова рослина, і ареал її невеликий. Зустрічається в основному в західних районах Закавказзя в нижньому лісовому поясі на висоті 400-1000 м (за даними Червоної книги РФСР, до 1600 м) над рівнем моря (Абхазія та Адлерський район Краснодарського краю від річки Кодорі до річки Мзимти). Діоскорея кавказька є найціннішим видом роду Діоскорея, оскільки містить утричі більше стероїдних глікозидів (до 25%) у кореневищі, ніж діоскорея ніпонська. Основну частину сапонінів становить діосцин, що розщеплюється на глюкозу, рамнозу та діосгенін. Відомо, що сапоніни, що містяться в діоскореї, з'єднуються як з холестерином, так і з білками крові. Вони руйнують білково-ліпоїдний комплекс, який є основою розвитку атеросклеротичних змін. Проаналізуйте отримані результати.

- Яка рослина є джерелом сировини? Назвіть латинські назви та наведіть її короткий ботанічний опис. Опишіть сировину, готову до застосування.
- Які рекомендації до збору ЛРС діоскореї ви можете дати?

Для лікування яких хвороб можна рекомендувати лікарські форми, що містять ЛРС діоскореї кавказької?

1.2. рекомендації (інструкції) щодо виконання завдань

№	Основні завдання	Вказівки	Відповіді
---	------------------	----------	-----------

1	2	3	4
1	Методи досліджень	Фармакогностичний метод аналізу. Опис сировини, співставлення з вимогами АНД	Фармакогнозія: базовий підручн. для студ. вищ. фармац. навч. закл.(фармац. ф-тів) IV рівня акредитації / В.С. Кисличенко, І.О. Журавель, С.М. Марчишин та ін.; за ред. В.С. Кисличенко. - Харків: НФаУ: Золоті сторінки, 2015. - 736 с.

1.3. вимоги до результатів роботи, в т.ч. до оформлення;

IV. Підведення підсумків

У результаті заняття здобувач ознайомився з методами проведення фармакогностичних досліджень, а також узагальнив знання застережень щодо збору лікарської рослинної сировини діоскореї кавказької.

Список рекомендованої літератури

-основна:

1. Фармакогнозія: підручник (I—III р. а.) / І.А. Бобкова, Л.В. Варлахова. — 3-є видання Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина» 2018, 504с.
2. Фармакогнозія: базовий підручн. для студ. вищ. фармац. навч. закл.(фармац. ф-тів) IV рівня акредитації / В.С. Кисличенко, І.О. Журавель, С.М. Марчишин та ін.; за ред. В.С. Кисличенко. - Харків: НФаУ: Золоті сторінки, 2015. - 736 с.
3. Навчальний посібник з дисципліни «Фармакогнозія» / Я. В. Рожковський, Б. В. Приступа, І. А. Бойко, Н. В. Герасимюк, В. В. Черногорюк -: Методична розробка кафедри фармакогнозії ОНМедУ. – Одеса: ОНМедУ, 2019 – 51 с.
4. Antonyuk V. O. A practical course of pharmacognosy (Laboratory manual) / V. O. Antonyuk, R. M. Lysyuk, L. Ya. Antonyuk. – Lviv: LNMU, 2011. – 499 p.
5. Державна Фармакопея України : в 3 т. / Державне підприємство «Український науковий фармакопейний центр якості лікарських засобів». — 2-е вид. — Харків: Державне підприємство «Український науковий фармакопейний центр якості лікарських засобів», 2015. — Т. 1. — 1500 с.
6. European Pharmacopoeia. - 8th ed.; – Druckerei C. H. Beck, Nordlingen (Germany), 2013.- 3655 p.
7. Практикум з ідентифікації лікарської рослинної сировини: навч. посіб. / [В. М. Ковальов, С. М. Марчишин, О. П. Хворост та ін.] ; за ред. В. М. Ковальова, С. М. Марчишин. – Тернопіль: ТДМУ, 2014. – 250 с.
8. Фармакогнозія: навчально-методичний посібник (ВНЗ I—III р. а.) / В.П. Ходаківська, І.А. Бобкова, Л.В. Варлахова Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина» 2018.

-додаткова

Методична розробка практичного заняття, ОНП «Фармація», II рік підготовки докторів філософії, фармацевтичний факультет, Дисципліна: «ЛР світової медицини»

1. Практикум з ідентифікації лікарської рослинної сировини: навч. посіб. / [В. М. Ковальов, С. М. Марчишин, О. П. Хворост та ін.] ; за ред. В. М. Ковальова, С. М. Марчишин. – Тернопіль: ТДМУ, 2014. – С. 21-22.
2. Лекарственное растительное сырье и фитосредства: учеб. Пособие / П. И. Середа, Н. П. Максютин, Е. Н. Струменская и др.; под ред. проф. П. И. Середы. – К.: ВСИ «Медицина», 2010. – С. 39-42.
3. Лекарственное сырье растительного и животного происхождения. Фармакогнозия: учебное пособие / под ред. Г. П. Яковлева. – СПб.: СпецЛит, 2006. – С. 68 – 69.
4. Солодовниченко Н.М., Журавльов М.С., Ковальов В.М. Лікарська рослинна сировина та фітопрепарати: Навч. посіб. з фармакогнозії з основами біохімії лікар. рослин для студ. вищих фарм. навч. закладів III-IV рівнів акред. (2-е вид.) – Х.: Вид-во НФаУ; МТК-книга, 2003. – С. 30-51.
5. Бобкова І. А. Фармакогнозія: підручник / І. А. Бобкова, Л. В. Варлахова, М. М. Маньковська. – 2-е вид., перероб. та доп. – К.: Медицина, 2010. – С. 59 – 65.
6. Фармакогнозія. Лекарственное сырье растительного и животного происхождения. Под ред. Яковлева Г.П. С.-Петербург, Спецлит 2013
7. Фармакогнозія с основами фитотерапии А. Пастушенков, Н. Беспалова Издательство Феникс 2016.
8. Ковальов В.М., Павлій О.І., Ісакова Т.І. Фармакогнозія з основами біохімії рослин / За ред. проф. В.М. Ковальова. – Харків: Прапор, вид-во НФаУ, 2000.- 704 с.
9. Державна Фармакопея України / Державне підприємство «Український науковий фармакопейний центр якості лікарських засобів». — 1-е вид. — Доповнення 4. — Харків: Державне підприємство «Український науковий фармакопейний центр якості лікарських засобів», 2011. - 540 с.
10. Державна Фармакопея України: в 3 т. / Державне підприємство «Український науковий фармакопейний центр якості лікарських засобів». — 2-е вид. — Харків: Державне підприємство «Український науковий фармакопейний центр якості лікарських засобів», 2015. — Т. 1. — 1500 с.
11. Державна Фармакопея України : в 3 т. / Державне підприємство «Український науковий фармакопейний центр якості лікарських засобів». — 2-е вид. — Харків: Державне підприємство «Український науковий фармакопейний центр якості лікарських засобів», 2014. — Т. 3. – 750 с.
12. Фармакогнозія. Тестовые задания и ситуационные задачи: учеб. пособие для студентов мед.вузов / Н.В.Бобкова и др.; под. ред.. И.А.Самылиной. – М.:ГЭОТАР-Медиа, 2011.-288 с.

